

N A J P I Ę K N I E J S Z E

FERRATY

DOLOMITY

Civetta-Moiazza

Pelmo

Marmarole

Antelao

Bosconero

Schiara

Bezdroża

ANDREA GRECI

ERGO
HESTIA

Tytuł oryginalny: *Ferrate nelle Dolomiti Bellunesi*

Tłumaczenie z j. angielskiego: Radek Kucharski

Fotografie na okładce: Idea Montagna Editoria e Alpinismo

Redakcja, projekt składu i skład: Artur Figarski

Wstęp od wydawcy polskiego: Pola Kryża, Dariusz Woźniczka, climb2change

Fotografie w książce, o ile nie zaznaczono inaczej, pochodzą z archiwum Autora.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Jacek Włodarczyk Book Marketing Research Sp. z o.o.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19; 32 230 98 63

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

www: <http://bezdroza.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://bezdroza.pl/user/opinie/benfdp>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I, 2022

ISBN 978-83-283-6755-5

Copyright © Idea Montagna Editoria e Alpinismo, marchio di Officina Creativa sas 2015

Polish edition copyright © 2022 by Helion S.A.

Printed in Poland

Kup książkę

DOLOMITY

Civetta-Moiazza

Pelmo
Marmarole
Antelao
Bosconero
Schiara

ANDREA GRECI

PRZEKŁAD: RADEK KUCHARSKI

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	5
Obszar.....	8
Wstęp od wydawcy polskiego.....	11
Dolomity prowincji Belluno.....	33
Woda: wspólny element.....	33
W górę.....	35
Historia ponad 250 milionów lat.....	40
Cuda natury.....	44
Dojazd.....	48
Informacja dodatkowa.....	48
Podziękowania.....	49
Przydatne kontakty i bibliografia.....	50
Baza noclegowa.....	52
10 zasad i porad.....	60
System oceny trudności.....	62
001 • Marmarole – Corno del Doge – Cengia del Doge.....	64
002 • Marmarole – Forcella Vanedel – Strada Sanmarchi.....	70
<i>Alta Via 5</i>	80
003 • Marmarole – Cimon del Froppa – Forcella Marmarole.....	82
004 • Marmarole – Monte Ciastelin – Sentiero dei Camosci.....	88
005 • Marmarole – Cimon del Froppa – Sentiero degli Alpini i Forcella Froppa.....	96
006 • Marmarole – Monte Ciarido – Sentiero Amalio Da Prà.....	104
007 • Brentoni – Monte Tudaio – Sentiero dei Mede.....	110
<i>Monte Tudaio</i>	115
008 • Antelao – Forcella del Ghiacciaio – Via ferrata del Cadornin... <i>Giovanna Zangrandi</i>	116 124
009 • Antelao – Crode di San Piero i Croda Mandrin – Sentiero Alpinistico Attrezzato.....	126
010 • Centro Cadore – Domegge – Via ferrate Sportive.....	132
011 • Centro Cadore – Val Prigioniera – Sentiero Attrezzato del Gufo.....	136
012 • Cridola – Cresta del Miaron – Sentiero Olivato.....	140
013 • Civetta – Col Reàn – Via Antersass i Scale di Ciesamatta.....	148
<i>La Grande Civetta</i>	155
014 • Civetta – Palazza Alta – Via ferrata Fiamme Gialle.....	158
015 • Civetta – Via ferrata degli Alleghesi.....	168
016 • Civetta – Via ferrata Tissi.....	178
017 • Civetta – Passo del Tenente (Via Normale).....	186
018 • Moiazza – Cima Moiazza Sud – Via ferrata Costantini.....	194
019 • Spiz de Mezzodi – Via ferrata Sora 'l Sass i Sentiero del Belvedere.....	204
<i>Giovanni Angelini</i>	211
020 • Prampèr – Val Pramperét – Scalet del Pissandol.....	212
021 • Bosconero – Viaz de le Ponte.....	216
022 • Piz de Sagron – Passo del Comedon – L'Intaiada.....	224
023 • Vajont – Via ferrata della Memoria.....	228
024 • La Schiara – Forcella de la Gusela – Via ferrata Sperti..... <i>Dolomiti Bellunesi</i>	232 242
025 • La Schiara – Via ferrata Zacchi i Via ferrata Berti.....	244
026 • La Schiara – Pelf – Via ferrata Marmol (Rossi) i Via ferrata Guardianò.....	252
E01 • Antelao – Sentiero Bortolo De Lorenzo.....	259
E02 • Civetta – Vant delle Nevere.....	260
E03 • Pelmo • Sentiero Flaibani.....	261
E04 • Cima Nord di San Sebastiano – Cengia del Sasso Caleda.....	262
E05 • Vette Feltrine – Sentiero delle Laste.....	263
E06 • Vette Feltrine – Cenge del Sasso Scarnia.....	264
E07 • Cimònega • Val Caorame.....	265
E08 • Cimònega • Busa del Cadinel.....	266
E09 • Monte Pizzocco • Sentiero dello Scalon.....	267
E10 • Monti del Sole – Valle Soffia.....	268

COL REÀN

Via Antersass i Scale di Ciesamatta

II 1

3:30 h

3:10 h

6:40 h

1400 m

100 m

W

Odizolowane i niemal zasłonięte zachodnią ścianą masywu szczytu Civetta doliny Valle Antersass i Casamatta (Ciesamatta) stanowią dwie niezwykle, interesujące bramy do majestatycznej doliny Val Civetta oraz spektakularnego, zapewniającego panoramiczne widoki tarasu, na którym stoi schronisko Rifugio Tissi. Trudności techniczne odcinków wyposażonych w sztuczne elementy są na tym szlaku nieduże. Szczególną ostrożność należy natomiast zachować na śliskich skałach na początku drogi Via Antersass.

ZAPLECZE GASTRONOMICZNE (ŻYWNOŚĆ/NAPOJE) I NOCLEGOWE

Rifugio Tissi, Bivacco Casera Casamatta

MAPA

Tabacco n. 015, Marmolada, Civetta, Moiazza, 1:25 000

DOJAZD

Z miejscowości Agordo dojeżdż drogą nr 203 do wsi Alleghe. Skręć tam w kierunku płaskowyżu Pian di Pezzè, a potem w prawo, w stronę osady Fontanive. Przejedź przez wieś (droga oznaczona nr 565;

drogowskazy), a następnie zostaw samochód przy końcu drogi asfaltowej (ograniczona ilość miejsc parkingowych).

Ubezpieczony odcinek przebiegający po mokrych skałach w dolnej części doliny Valle Antersass

DOJŚCIE

Od małej polanki, przy której kończy się droga asfaltowa (1100 m), idź szeroką, oznakowaną drogą gruntową, która prowadzi przez strumień, a następnie wiedzie w lewo, dołączając do trasy narciarskiej. Idź nią, trzymając się lewej strony, aż dotrzesz do skrzyżowania z inną, węższą drogą gruntową. Skręć w nią w prawo (znak) i dojdź do miejsca, w którym się rozwidla. Wejź w lewą odnogę (dobrze oznakowana), by dotrzeć do burzliwego strumienia Ru Antersass (30 min).

DROGA

Przejdź na lewo od strumienia (na jego prawy brzeg) i korzystając ze stalowych lin (często mokrych) oraz serii metalowych prętów, pokonaj śliskie skały (zdradliwe, gdy są oblodzone). Szybko zdobądź trochę wysokości, podążając serią ciasnych zakosów, z których są dobre widoki na bystrza strumienia i małe wodospady. Charakterystyczny trawers, którego przejście ułatwia prowizoryczna rampa z drewnianych bali oraz stalowa lina, wiedzie do stromej ścieżki, po której jest kolejny, bardzo krótki, wyposażony trawers. Kontynuuj marsz wśród gładów, modrzewi i zarośli, przez

połogie płyty skalne, na których stalowa lina jest rzeczywiście przydatna tylko wtedy, gdy jest mokro. Docierając do małego, charakterystycznego kotła, pokonaj końcowy odcinek podejścia (stalowe liny nie są potrzebne), który wyprowadza na szlak Alta Via 1 i do wspaniałej doliny Val Civetta (2:30 h). Skręć w prawo. Kierując się drogowskazami schroniska Rifugio Tissi, podążaj ścieżką prowadzącą góra-dół, wśród gładów, przez dolinki, po łące, aż do skrzyżowania, od którego ścieżka wiodąca w prawo (na północny zachód) wznosi się do schroniska. Łatwym podejściem dotrzesz do budynku (2250 m, 3:30 h z Fontanive) położonego w rewelacyjnym

Drogowskaz początku szlaku Via Antersass

Turnie Torre di Coldai, Torre di Alleghe i Torre di Valgrande (Val Grande)

Kup książkę

Poleć książkę

Skalna grań między turnią Torre di Valgrande a szczytem Punta Civetta

miejscu widokowym, pod „ścianą ścian”. Zdecydowanie godne polecenia jest podejście stąd na szczyt Cima di Col Reàn (2281 m), który oferuje wspaniałe widoki na masywy Pale di San Martino [odległy o ok. 19 km, kierunek SW (235°)], Marmolada [odl. 15 km, kier. WNW (290°)] i Tofane [odl. 18 km, kier. N (8°)].

ZEJŚCIE

Zamiast schodzić od schroniska Rifugio Tissi doliną

Filar szczytu Cima De Gasperi – widok ze schroniska Rifugio Tissi

Kup książkę

Val Civetta, kierując się drogowskazami idź w stronę przełęczy Forcella di Casamatta (szlak oznakowany nr 563). Wąska ścieżka prowadzi wśród krzewów, po rumowisku skalnym i przez zadrzewienia (w warunkach ograniczających widoczność możliwe są problemy z nawigacją) do przełęczy Forcella di Casamatta (2009 m, 4:10 h), na której gęste modrzewie przysłaniają widok zachodniej ściany szczytu Civetta. Na tej małej przełęczy skręć w prawo (ku zachodowi; drogowskazy) i schodź stromym, ale technicznie łatwym terenem, a następnie pokonaj nieco eksponowany, ubezpieczony trawers.

Szereg finezyjnych, ale łatwych odcinków (zachowaj ostrożność, jeśli jest tu mokro i w czasie zalegania śniegu) wiedzie do krótkiego, często mokrego żlebu. Zejdź nim po niestabilnych głazach i rumoszu skalnym, korzystając z lin stalowych, które zapewniają bezpieczniejsze i bardziej komfortowe przejście. Kontynuuj marsz wśród krzewów i modrzewi, by zejść do trawiastej polany (widoki na dolinę Val Cordevole oraz południowo-wschodnią stronę masywu Marmolada) i schronu turystycznego Bivacco Casamatta (1651 m, 4:50 h).

Skręć w prawo (drogowskazy miejscowości Masarè i Alleghe) i przejdź trawersem do małego punktu widokowego, który oferuje świetny, panoramiczny widok całej doliny wokół Alleghe. Skręć zdecydowanie w lewo i pokonaj łatwe, charakterystyczne „schody Ciesamatta” [wł. scale di

Kotlina okolic miasta Alleghe oglądana z punktu widokowego przy schronie turystycznym Bivacco Casera Casamatta

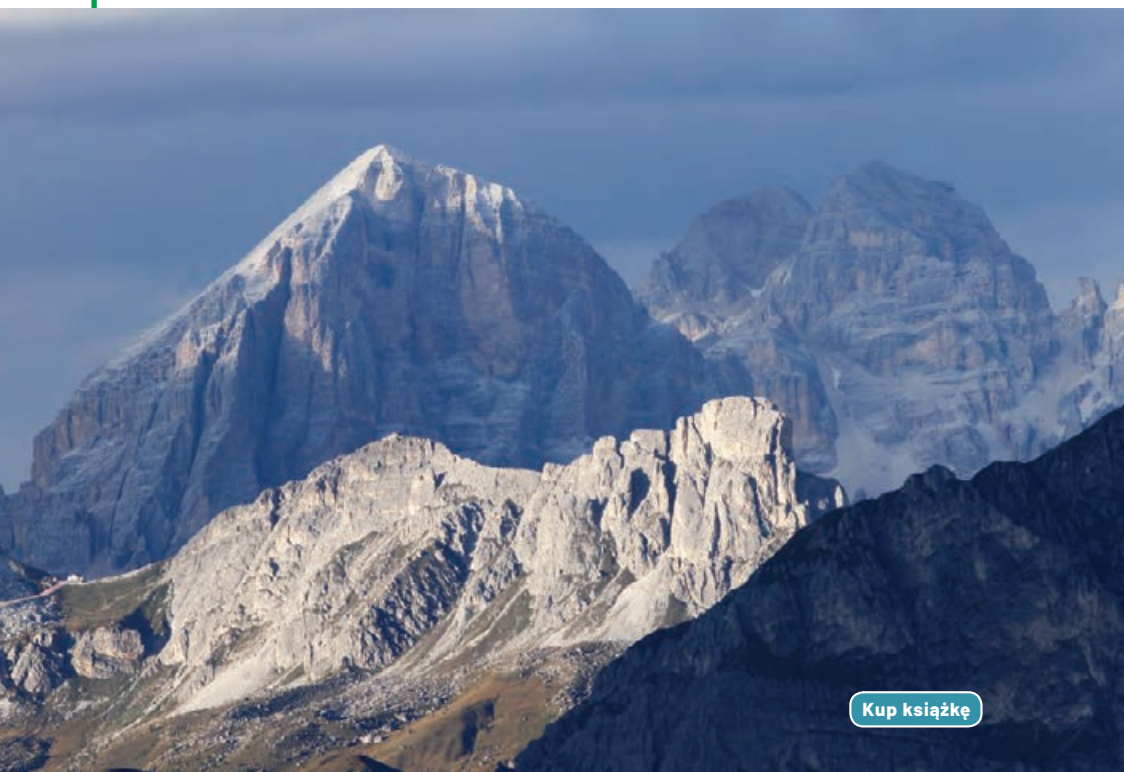

Poleć książkę

Ciesamatta lub scale di Casamatta] – serie stopni, biegnących wzdłuż małej wychodni skał. W tym przypadku nie jest konieczne korzystanie ze stalowych lin, które przydatne są tu tylko do asekuracji mniej doświadczonych wspinaczy, albo gdy zalega śnieg lub grunt jest mokry. Seria zakrętów prowadzi przez stromy odcinek, za którym jest sekwencja łatwych, ale często mokrych płyt skalnych (dwa fragmenty stalowych lin). Ścieżka prowadzi w dół, opadając stromo między drzewami – idąc nią, po zaledwie kilku minutach dotrzesz do rozwidlenia. W lewo biegnie „łatwy wariant” drogi do schronu turystycznego Bivacco Casera di Casamatta, który omija najbardziej stromy odcinek w lesie i pierwsze liny stalowe. Oczywiście trzymaj się tu prawej strony.

Przejdź przez mały strumień i idź dalej wąską ścieżką prowadzącą w las. W końcu ścieżka przechodzi w szerszą drogę gruntową, która prędko doprowadzi cię do małego wodospadu. Choć urokliwy, to położony jest on w niezbyt urzekającym otoczeniu. Po drugiej stronie strumienia idź dalej tą samą drogą aż do małego parkingu, położonego nad wsią Masarè (1009 m, 6 h). Drogą asfaltową zejdź do przebiegającej doliną Val Cordevole drogi SS203. Idąc nią w kierunku północnym, dotrzesz z powrotem do miejscowości Alleghe. Stamtąd, kierując się drogowskazami, dojdź drogą z powrotem do wsi Fontanive (6:40 h).

Szczyty masywu Tofane oglądany ze szczytu Col Reàn

Kup książkę

La Grande Civetta

Ściana ścian

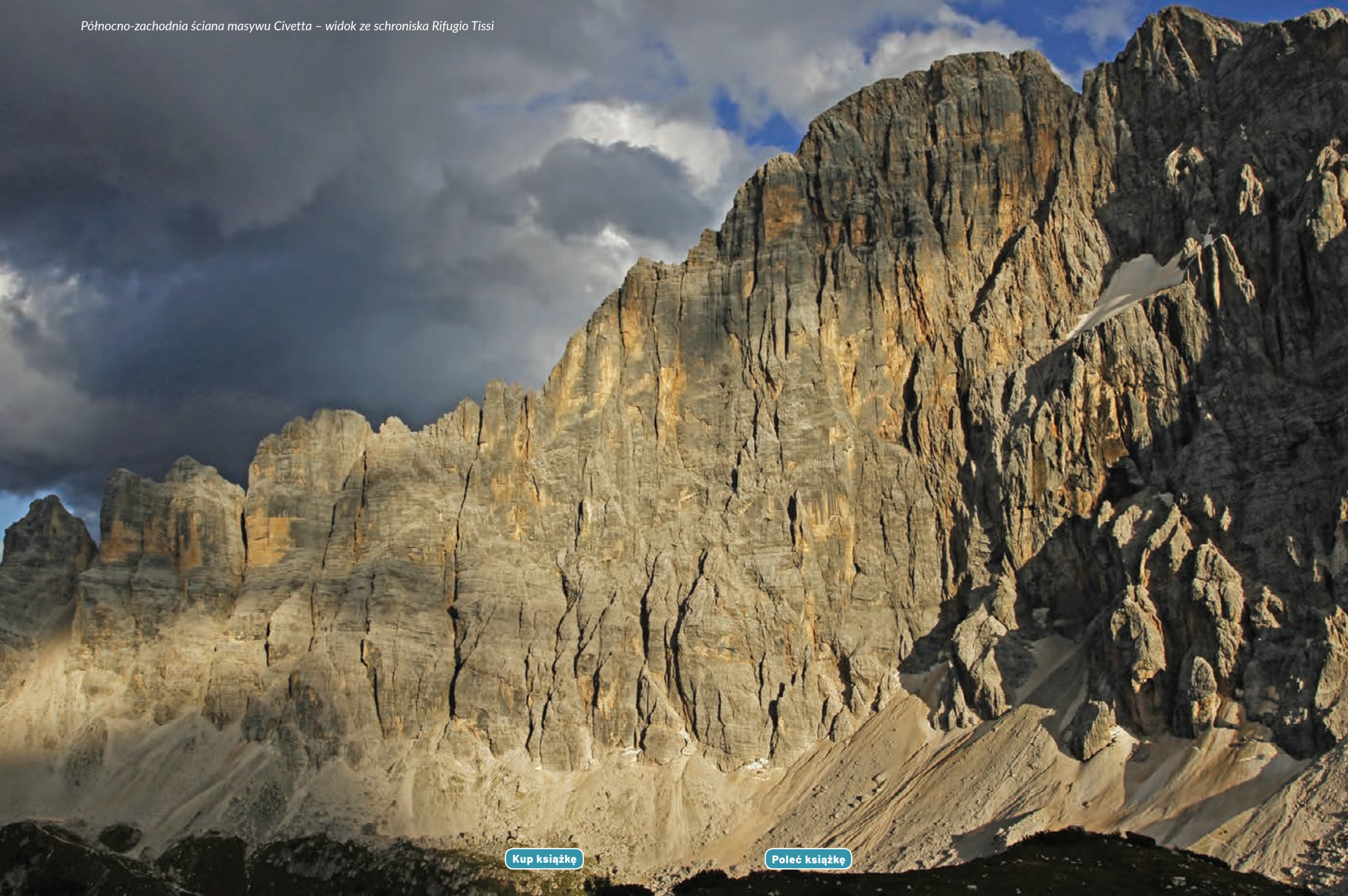
Wspomniana po raz pierwszy w 1665 roku „Zuita” – Civetta jest jedną z gór-symboli Dolomitów i jednym z najwyższych szczytów Białych Gór [wł. Monti Pallidi: tak czasami nazywane są Dolomity]. Północno-zachodnia ściana tego szczytu należy do najbardziej spektakularnych w Dolomitach i stanowi prawdziwy symbol wspinaczki skalnej. Na tej ogromnej ścianie – o wysokości przekraczającej 1000 metrów – Emil Solleder i Gustav Lettenbauer 7 sierpnia 1925 roku wytyczyli drogę, uznawaną za pierwszą w Alpach o trudnościach stopnia VI. W kolejnych dekadach na północno-zachodniej ścianie oraz na skalnych wieżach, położonych na południe i północ od niej, wspinali się alpinści należący do najwybitniejszych wspinaczy XX wieku, m.in.: Emilio Comici, Armando Aste i Reinhold Messner. Wyjątkowym punktem widokowym na ścianę i drogi wspinaczkowe na niej jest schronisko Rifugio Attilio Tissi, którego nazwa upamiętnia innego sławnego wspinacza z czasów wielkich podbojów tej ściany. Urodzony w gminie Vallada Agordina w 1900 roku, Tissi wspiął się po raz pierwszy niemal przypadkiem, w wieku 30 lat, bez specjalnego przygotowania – wspólnie z Giovannim Andrichem, który był jego partnerem wspinaczkowym podczas większości jego późniejszych przejść. Andrich i Tissi w 1931 roku dokonali pierwszego włoskiego przejścia drogi Solledera-Lettenbauera, a następnie licznych pierwszych wejść na wspaniałe strzeliste turnie, które wieńczą główną ścianę: Pan di Zuccherò (drogą Tissi-Andrich-Rudatis, 1932), Torre Venezia (Parete Sud – południowa ściana, 1933) [w 2020 roku na tej ścianie nastąpił wielki obryw, który zniszczył część dróg wspinaczkowych]. Jego wspinaczka z 2 września 1933 roku na tzw. „Nienazwaną Wieżę” [wł. Torre senza nome] – strzelistą turnię nad Cantoni di Pelsa, jest jedną z tych, które zapisały się w historii: nie tylko dlatego, że Tissi (a wraz z nim Giovanni Andrich, Domenico Rudatis i Carlo Agordo) wspiął się w towarzystwie przyszłego króla Belgów, Leopolda – ówczesnego księcia Brabancji [późniejszy król Leopold III], ale ponieważ pokonał końcową przewieszkę, nie używając haków, wyznaczając nowy punkt odniesienia we wspinaczce klasycznej. Imieniem Attilio Tissiego nie tylko nazwano schronisko na zapewniającym panoramiczne widoki szczyt Col Reàn, ale też via ferratę, która wznosi się z doliny Vant delle Sasse na Pian della Tenda.

Turnia o doskonałym kształcie: Torre Trieste

Poleć książkę

Północno-zachodnia ściana masywu Civetta – widok ze schroniska Rifugio Tissi

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

CIVETTA

— PIĘKNA, MAGICZNA, CIĘSZY SIĘ NIEBYWAŁA
SŁAWĄ WŚRÓD MIŁOŚNIKÓW FERRAT

Kiedy przemieszczamy się w górę doliny Piawy, nie sposób nie poczuć, że otacza nas wyjątkowy krajobraz. Naturalny, a jednocześnie zamieszkały — wsie i osady, jakby wrosnięte w tę dolinę, mają wielowiekową historię, otaczające je góry zaś emanują wspaniałym, autentycznym urokiem. Dolina Zoldo dzięki masywom Civetta i Pelmo stanowi niejako przedśrodek ikonicznych, pocztówkowych Dolomitów.

Ten przewodnik przedstawia imponująco rozległy, zróżnicowany i zaskakujący obszar, ograniczony od południa przez surowe, pionowe skalne turnie masywu Schiara, a na północy przez majestatyczny, samotny masyw Marmarole. Oprócz via ferrat, wytyczonych w tym terenie, książka zawiera opisy licznych zabezpieczonych szlaków. To malownicze trasy, gdzie jedynym odgłosem przełamującym ciszę bywa chrzęst pod stopami wędrowca.

Andrea Greci

Patroni medialni:

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-283-6755-5

Cena 79,00 zł